

Warszawa, 14.02.2018

„Projektowanie partycypacyjne szansą na poprawę środowiska mieszkaniowego w dobie globalizacji”.

mgr inż. arch. Katarzyna Kosk

Streszczenie:

Głównym celem pracy było udowodnienie tezy zawartej w tytule niniejszej rozprawy doktorskiej tj.: **Projektowanie partycypacyjne jest szansą na poprawę środowiska mieszkaniowego w dobie globalizacji.** Aby lepiej zrozumieć problematykę pracy, konieczne było podjęcie dwóch wątków, które można nazwać zadaniami czy też celami pośrednimi. Pierwszym z nich było zdefiniowanie problemów architektury w dobie globalizacji. Drugim zaś określenie kryteriów ewaluacyjnych potrzebnych do udowodnienia przyjętych tez. Dostrzeżono, że problemami architektury są obecnie: jej unifikacja oraz zanikanie lokalnej tożsamości i kontaktów społecznych. Dzięki temu zadaniu, prócz tezy zasadniczej, w odpowiedzi na zauważone problemy wyłoniono dwie tezy szczegółowe.

Teza nr 1: Zaangażowanie przyszłych użytkowników w proces projektowania ma pozytywny wpływ na wyraz architektury mieszkaniowej oraz przyczynia się do powstania jej indywidualnego charakteru.

Teza nr 2: Architektura mieszkaniowa stworzona w wyniku projektowania partycypacyjnego wspomaga powstawanie kontaktów społecznych oraz identyfikację mieszkańców z miejscem ich zamieszkania.

Metoda pracy została oparta na analizach, które zaprezentowano kolejno w trzech pierwszych rozdziałach pracy. Pierwsza z nich, nazwana „przedwstępną”, polegała na analizie dostępnych źródeł literaturowych. Wnioski z tej analizy posłużyły do sformułowania głównego celu, zakresu, jak również metody badań przyjętej w niniejszej rozprawie. Druga z analiz, nazwana „wstępna”, polegała na doprecyzowaniu celów badawczych oraz wyszukaniu kryteriów ewaluacyjnych potrzebnych do udowodnienia przyjętych tez. Kryteria te zostały oparte na cechach architektury i przestrzeni mieszkalnych sprawiających, że człowiek bardziej identyfikuje się z miejscem swojego zamieszkania i chętniej nawiązuje nowe kontakty społeczne. Cech tych autorka pracy najpierw poszukiwała w różnych koncepcjach mieszkalnych opartych na zrealizowanych projektach architektoniczno-urbanistycznych, które powstawały od początku XIX wieku. Następnie zostały przeanalizowane dotychczas opracowane już teorie socjologów, psychologów i architektów na temat cech architektury oraz przestrzeni wspomagających powstawanie kontaktów społecznych. W analizie wstępnej dokonano również przeglądu badań teoretycznych i projektów opracowanych przez czołowych przedstawicieli projektowania partycypacyjnego, które powstały w XX wieku. Trzecią z analiz, nazwaną „zasadniczą”, stanowią studia przypadków o charakterze porównawczym, które przeanalizowano z dwóch różnych punktów widzenia w celu udowodnienia dwóch odrębnych tez. Jej podstawą stały się współczesne projekty z dziedziny architektury mieszkaniowej powstałe na terenie Berlina, Wiednia, Holandii i Polski. Cechą charakterystyczną wybranych projektów jest to, że opracowano je w wyniku projektowania partycypacyjnego oraz są one powiązane z miejskim lub pół-miejskim kontekstem. Dane do udowodnienia przyjętych tez zebrano na podstawie własnych obserwacji terenowych, dokumentacji fotograficznej oraz wywiadów z architektami, użytkownikami budynków mieszkalnych i koordynatorami procesu powstawania architektury. Czwarła, a zarazem ostatnia część pracy, zawiera syntezę przeprowadzonych badań analitycznych wraz ze szczegółowymi wnioskami zgrupowanymi analogicznie do postawionych celów pracy. W rozdziale tym zawarto również konkluzję o wykazaniu prawdziwości przyjętych tez a także ocenę uzyskanych wyników, które mogą przyczynić się do rozwoju wiedzy.

Słowa kluczowe: partycypacja społeczna; architektura mieszkaniowa; wyraz architektury; kontakty społeczne

K. Kosk